

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 30/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi Sipoonkorven kansallispuistosta

Ympäristövaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä tammikuuta 2011 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi Sipoonkorven kansallispuistosta (HE 324/2010 vp) valmistelevalle ympäristövaliokunnalle samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto ympäristövaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- suunnittelija Katja Matveinen-Huju, maa- ja metsätalousministeriö
- ympäristöneuvos Jukka-Pekka Flander ja hallitusneuvos Satu Sundberg, ympäristöministeriö

- apulaistoiminnanjohtaja Sauli Härkönen, Metsästäjäin Keskusjärjestö
- vs. riistanhoitopäällikkö Visa Eronen, Uudenmaan riistanhoitopiiri
- luonnonsuojeluasiantuntija Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- Sipoon riistanhoitoyhdistys
- Vantaan riistanhoitoyhdistys.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Sipoonkorven kansallispuisto ehdotetaan perustettavaksi valtion omistamille alueille, jotka sijaitsevat Sipoon kunnassa sekä Vantaan ja Helsingin kaupungeissa. Perustettavan kansallispuiston pinta-ala olisi yhteensä 1 857 hehtaaria. Uusi kansallispuisto olisi osa kasvavan metropolialueen sekä suojelualue- että ekologista verkostoa, jolla pyritään hidastamaan seudun luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä Suomen kansallisten ja kansainvälisten luonnonsuojelu-

tavoitteiden mukaisesti. Valiokunta korostaa, että kansallispuiston perustaminen on osa metropolialuetta eheyttävää maankäyttöä ja sillä on suuri merkitys alueen asukkaiden lähiluontona ja virkistysalueena. Kansallispuisto kattaisi alueet, jotka on tällä hetkellä suojeltu valtioneuvoston asetuksella (1381/2006) Sipoonkorven luonnonsuojelualueesta. Nykyinen valtioneuvoston asetus kumottaisiin tässä yhteydessä kansallispuistoa koskevalla lailla.

Valiokunta pitää hyvänä lähtökohtana sitä, että kansallispuiston perustaminen valtion maille on ollut perustana Sipoonkorven kansallispuiston valmistelussa. Valiokunta korostaa, että jatkossa yksityisomistuksessa olevien Sipoonkorven lähialueiden mahdollisia suojelutoimia tai maanhankintaa tulee tehdä maanomistajien aloitteesta taikka vapaaehtoisuuteen perustuen.

Julkisessa omistuksessa oleva osa Sipoonkorpea on hajanainen alue verrattuna siihen käyttöpaineeseen, joka alueelle on tulevaisuudessa odotettavissa. Alueen käyttö tulee mitä todennäköisimmin vaikuttamaan voimakkaasti myös niihin yksityismaihin, jotka sijaitsevat kansallispuiston eri osien välissä ja läheisyydessä. Sipoonkorven alueen yksityiset maanomistajat tarvitsevatkin jatkossa foorumin vuoropuhelulle kansallispuistoon ja sen käyttöön liittyvissä asioissa.

Valiokunta korostaa eri toimijoiden laajapohjaisen yhteistyön merkitystä alueen eri käyttömuotojen yhteensovittamisessa. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että ehdotettavan kansallispuiston ja sen ulkopuolisten alueiden toimintojen yhteensovittamiseksi on tarpeen perustaa laajapohjainen yhteistyöryhmä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen johdolla. Valiokunta kannattaa yhteistyöryhmän perustamista ja korostaa, että alueen maanomistajat ja asukkaat sekä METSO-yhteistoimintaverkosto on otettava tiiviisti mukaan yhteistyöryhmään. Sipoonkorvessa toimii jo tällä hetkellä Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaan METSO kuuluva yhteistoimintaverkosto "Samarbete i Storskogen". Yhteistoimintaverkoston tavoitteena on kehittää aluetta toimivaksi maa- ja metsätalousalueiden sekä eriateisen suojelun kokonaisuudeksi. Yhteistoimintaverkosto voi onnistuessaan tukea alueen mosaiikkimaista kehittämistä vapaaehtoisuuteen perustuen.

Valiokunta toteaa, että Sipoonkorven suoje-
lua koskevaan nykyiseen valtioneuvoston asetuksen (1381/2006) liittyneellä erillisellä voimaantulosäännöksellä on jätetty metsästysvuokrasopimukset voimaan, joten hirvenmetsästys alueella on tällä hetkellä mahdollista. Lakiehd-

tuksen perusteluiden mukaan ottaen huomioon kansallispuiston perustamistarkoitus ja sen sijainti metropolialueella ja kansallispuistoksi ehdotettavan alueen virkistyskäyttömerkitys metsästys esitetään kiellettäväksi. Lakiehdotukseen sisältyy voimaantulon osalta kuitenkin siirtymäsäännös, jonka mukaan metsästys olisi sallittua kansallispuiston alueella voimassa olevien metsästysvuokrasopimusten mukaisesti kolmen vuoden ajan lain voimaantulosta. Sen jälkeen kansallispuistoissa sovellettavien luonnonsuojelulain 15 §:n metsästystä koskevien säännösten mukaan Sipoonkorven kansallispuistossa voitaisiin Metsähallituksen luvalla muun muassa ajaa hirveä metsästyksen yhteydessä sekä poistaa alueen ulkopuolella turvallisuushkaa aiheuttavien riistaeläinlajien yksilöitä.

Sipoonkorven alue sijoittuu kolmen Suomen vilkkaimpiin lukeutuvan tien, Lahden moottoritien, Kehä III:n ja Porvoon moottoritien, kulmaukseen. Kaikkiaan Vantaalla ja Sipoossa tapahtui vuosina 2006—2010 tilastojen mukaan 82 hirvionnettomuutta, joista yhdeksän johti henkilövahinkoihin. Näistä yhdeksässä onnettomuudessa loukkaantui yhteensä 11 henkilöä. Valiokunta toteaa, että erityisesti Sipoonkorven alueen tiestöllä on tapahtunut liikenneonnettomuuksia, joissa toisena osapuolena on hirvieläin. Vuonna 2009 Sipoonkorven vaikutuspiirissä olevilla teillä tapahtui Tiehallinnon tilastojen mukaan 18 hirvieläinonnettomuutta tai tilannetta, joissa eläin jouduttiin lopettamaan poliisioperaationa sen aiheuttaman välittömän turvallisuushan vuoksi. Näistä eläimistä 15 oli hirviä ja onnettomuuksista kaksi johti henkilövahinkoihin.

Valiokunta korostaa, että ehdotetun Sipoonkorven kansallispuiston alueella paikalliset metsästysseurat ovat onnistuneet pitämään hirvieläinkannat kohtuullisina. Sipoonkorven alueella hirvisaalis vuosina 2004—2009 on ollut asiantuntijakuulemisen perusteella yhteensä 6—15 hirveä vuodessa niiden metsästysseurojen osalta, joilla on paljon aluetta tulevassa kansallispuistossa. Koko laajemman itäisen Vantaan ja Helsingin (Sotunki ja Östersundom) sekä Sipoon Hindsbyn, Gesterbyn, ja Immersbyn yh-

teinen hirvisaalis on vaihdellut vuosina 2004—2009 yhteensä 26:n ja 40 hirven välillä.

Valiokunnan arvion mukaan ehdotetun kansallispuiston hirvenmetsästystä koskevien rauhoitusmääräysten mahdolliset vaikutukset tulevat ilmenemään muutaman vuoden kuluessa metsästyksen loppumisesta. Asiantuntijakuulemisessa on tullut ilmi, että hirvet voivat oppia pakenemaan luonnonsuojelualueelle, kun niitä yritetään metsästyä. Rauhoitusmääräykset tulevatkin vaikuttamaan todennäköisesti hirvikantaan siten, että kanta vahvistuu.

Otettaessa huomioon ehdotettu metsästysvuokrasopimuksia koskeva kolmen vuoden siirtymäaika hirvenmetsästyksen kiellon vaikutukset alkavat todennäköisesti näkyä noin viiden vuoden kuluttua kansallispuiston perustamisesta. Valiokunta esittääkin ympäristövaliokunnalle, että rauhoitusmääräysten vaikutuksia alueen

hirvieläinkantojen säätelyyn ja sitä kautta hirvionnettomuuksiin seurataan sekä siirtymäaikana että sen jälkeen. Jatkossa tulee myös varmistua siitä, että luonnonsuojelulain 15 §:n uusien poikkeussäännösten nojalla voidaan tehokkaasti ja riittävän nopealla aikataululla tarvittaessa poistaa hirviä kansallispuistosta liikenneonnettomuuksien estämiseksi. Valiokunta korostaa erityisesti poikkeusluvista päättävän Metsähallituksen ja alueen riistahallinnon kiinteän yhteistoiminnan kehittämisen tärkeyttä.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että ympäristövaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
jäs. Lasse Hautala /kesk
jäs. Anne Kalmari /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /r
Pentti Oinonen /ps

Klaus Pentti /kesk
Erkki Pulliainen /vihr
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /kok
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio.